

# VANTAAN JA KERAVAN HYVINVOINTIALUEEN VANHUSNEUVOSTON TOIMINTASUUNNITELMA 2023

## 1. VANHUSNEUVOSTON LAKISÄÄTEISYYS

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen vanhusneuvosto on hyvinvointialuelain (611/2021) 32 §:n mukainen vaikuttamistoimielin. Vanhusneuvoston tehtävänä on ottaa kantaa hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on tai joilla vanhusneuvosto arvioi olevan merkitystä ikääntyneet väestön ja heidän tarvitsemiensa palveluiden kannalta.

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen aluehallitus päätti kokouksessaan 16.8.2022 § 147 asettaa 9-jäsenisen vanhusneuvoston (6 edustajaa Vantaan vanhusneuvostosta ja 3 edustajaa Keravan vanhusneuvostosta) ja heille henkilökohtaiset varajäsenet valtuustokaudeksi 2022–2025.

Vanhuspalvelulain (Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta ja iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista 8.7.2022) 5 §:n 2 momentin mukaan hyvinvointialueen on vuosittain laadittava suunnitelma ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi osana sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 7 §:n 3 momentissa tarkoitettua hyvinvointikertomusta ja -suunnitelmaa. Suunnittelussa on painotettava kotona asumista ja kuntoutumista edistäviä toimenpiteitä sekä arvioitava ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tilaa, ikääntyneelle väestölle tarjolla olevien palvelujen riittävyttä ja laatua sekä ikääntyneen väestön palvelutarpeeseen vaikuttavia tekijöitä. Edellä tarkoitettuihin suunnitelmiin on sisällytettävä ikääntyneen väestön asumista koskevien tarpeiden ennakointi ja niitä vastaavan asumisen kehittäminen.

Vanhuspalvelulain 6 §:n mukaan hyvinvointialueen on vuosittain arvioitava iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien sosiaalipalveluiden riittävyttä ja laatua alueellaan. Palvelujen laadun ja riittävyyden arvioimiseksi hyvinvointialueen on kerättävä säännöllisesti palautetta palveluja käyttäviltä, heidän omaisiltaan ja läheisiltään sekä hyvinvointialueen henkilöstöltä. Lisäksi hyvinvointialueen on koottava tiedot palveluihin käytetyistä taloudellisista voimavaroista sekä henkilöstön määrästä ja koulutuksesta. Arvioinnissa on lisäksi otettava huomioon sosiaaliamiehen vuosittaisessa selvityksessä esitetyt tiedot.

Vanhuspalvelulain 11 § 2 momentin mukaan hyvinvointialueen vanhusneuvosto on otettava mukaan lain 5 §:ssä tarkoitettun suunnitelman valmisteluun ja 6 §:ssä tarkoitettuun arviointiin.

## 2. VANHUSNEUVOSTON VAIKUTTAMISTYÖ

Vanhusneuvoston tehtävänä on kuulla ikäihmisten tarpeita ja saattaa heidän äänensä päätöksentekijöiden tietoon.

Vanhusneuvoston toimintasäännön 3 §:ssä vanhusneuvoston tehtävänä on ottaa kantaa, antaa lausuntoja sekä tehdä aloitteita asioista, joilla on vaikutusta ikääntyvän väestön elinoloihin. Lisäksi vanhusneuvosto edistää ikäihmisten mahdollisuutta osallistua ja vaikuttaa palvelujen suunnitteluun ja lisätä ikäihmisten osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksia yli organisaatorajojen.

Vanhusneuvosto seuraa myös ikäihmisille suunnattua viestintää sekä tekee yhteistyötä Vantaan ja Keravan kaupunkien vanhusneuvostojen, pääkaupunkiseudun vanhusneuvostojen sekä eläkeläisjärjestöjen kanssa.

Vaikuttamistyön hoitaminen edellyttää, että vanhusneuvosto saa tiedot hyvinvointialueen suunnitelmista ja ajankohtaisista asioista hyvissä ajoin.

## 3. VANHUSNEUVOSTON TOIMINNAN PAINOPISTEET VUONNA 2023

### 3.1. Vanhusneuvoston perehdytys ja oman toiminnan kehittäminen

Koko Vantaan ja Keravan hyvinvointialue on uuden edessä. Sitä ovat myös vanhusneuvoston jäsenet, vaikka ovatkin olleet omien kaupunkiensä vanhusneuvostojen toiminnassa mukana. Nyt täytyy perehtyä ja paneutua koko alueen palveluihin ja sisäistää oma muuttunut roolinsa – enää emme edusta yksinomaan oman kotikuntamme ikääntynyttä väestöä

Vanhusneuvoston tavoitteena on:

- huolehtia vanhusneuvoston jäsenten riittävästä perehdytyksestä ikäihmisten palveluihin koko hyvinvointialueella
  - tutustua hyvinvointialueella toimiviin palvelupisteisiin, omiin palveluihin sekä ostopalveluihin
  - vanhusneuvoston kokouksia pidetään alueen eri puolilla sijaitsevilla palvelupisteissä
- järjestää puolen päivän kehittämisseminaari oman sisäisen työskentelyn kehittämiseksi
  - työntekijöiden ja vanhusneuvoston jäsenten keskinäinen yhteistyö
  - työvaliokunnan työskentely
  - lausuntojen antamisessa noudatettavat käytänteet

### 3.2. Vanhusneuvoston roolin ja aseman selkiyttäminen hyvinvointialueen sisällä

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen toiminta on käynnistynyt vasta 1.1.2023.

Uudessa toimintaympäristössä eri toimijat ovat vielä rakentamassa ja kehittämässä toimintakulttuuriaan ja yhteistyökuvioitaan. Moni asia vielä hakee muotojaan, on kesken tai toimii epätäydellisesti. Alkuvaiheessa oleva kehittämistyö edellyttää kaikilta kärsivällisyyttä, pitkämielisyyttä sekä epätäydellisyyden sietokykyä, mutta myös avointa keskinäistä vuoropuhelua.

Vanhusneuvoston tavoitteena on:

- selkiyttää vanhusneuvoston roolia ja asema suhteessa
  - vanhusten palvelujen ja hallinnon virkahenkilöihin
  - vanhusten palvelut-jaostoon
  - lähidemokratia- ja osallisuuslaitakuntaa
- sopia virkahenkilöiden kanssa toimivista käytänteistä, jotta vanhusneuvosto saa tietoa suunnitelmista ja ajankohtaisista hankkeista vaikuttamistyön näkökulmasta mahdollisimman oikea-aikaisesti
- järjestää puolen päivän kehittämisseminaarin em. toimijoiden kanssa

### **3.3. Vanhusneuvostojen ja muiden vaikuttamistoimielimien keskinäisen yhteistyön edistäminen**

Vaikuttamistyön onnistuminen edellyttää laaja-alaista, organisaatorajat ylittävää yhteistyötä. Se antaa uusia näkökulmia kehittämistyöhön sekä voimistaa vaikuttamistyötä.

Lisäksi uudessa tilanteessa on tärkeää tunnistaa erityisesti alueen ja kaupunkien toimintojen rajapinnat sekä huolehtia siitä, ettei mikään osa-alue jää ilman vastuutahoa ja ettei resursseja myöskään tuhjata päällekkäisyyksiin. Erityisesti hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö on sellainen, johon saattaa syntyä päällekkäisyyttä tai katvealueita.

Vanhusneuvoston tavoitteena on edistää yhteistyötä:

- kaupunkien vanhusneuvostojen kanssa
  - järjestetään yhteinen hyte-tapaaminen
- pääkaupunkiseudun vanhusneuvostojen kanssa
  - järjestetään yhteinen tapaaminen
- Uudenmaan hyvinvointialueiden kanssa
  - järjestetään yhteinen tapaaminen
- Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen vaikuttamistoimielimet
  - järjestetään yhteistapaaminen

### **3.4. Etsivän vapaaehtoistyön kehittäminen hyvinvointialueella yhteistyössä eläkeläisjärjestöjen kanssa**

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueella toimii lukuisia eläkeläisjärjestöjä. Niiden toiminnan piirissä on tällä hetkellä tuhansia ikäihmisiä. Yhdistykset järjestävät isoja jäsentapaamisia,

erilaisia harrastekerhoja, retkiä, matkoja sekä erilaisia tapahtumia. Eläkeläisjärjestöjen toiminta on ennaltaehkäisevää mielen hyvinvointia tukevaa vapaaehtoistyötä, joka ehkäisee yksinäisyyttä ja samalla myöhentää raskaamman hoivan tarvetta. Sitten kun ikäihminen ei toimintakyvyn heiketessä jaksakaan enää osallistua kerhotapahtumiin, syrjäytymisriski kasvaa merkittävästi. Sosiaalisten suhteiden puute ja yksinäisyys on suuri uhka mielen hyvinvoinnille, saattaa altistaa muistisairauksille sekä aikaistaa ympärivuorokautisen hoivan tarvetta.

Hyvinvointialueella on pyritty kehittämään etsivää vanhustyötä haavoittuvassa asemassa olevien ikääntyneiden löytämiseksi. Etsivää työtä olisi luontevaa kehittää yhteistyössä eläkeläisjärjestöjen kanssa, koska he tuntevat jäsenensä henkilökohtaisesti ja heillä on myös halu auttaa ja tukea tuttujaan. Kotiin suuntautuvaan vapaaehtoistyöhön tarvitaan kuitenkin verkostoyhteistyötä, koulutusta ja ohjausta.

Vanhusneuvoston tavoitteena on:

- järjestää aiheesta yhteistapaaminen alueen eläkeläisjärjestöjen ja hyvinvointialueen virkahenkilöiden kanssa kotiin suuntautuvan vapaaehtoistyön kehittämiseksi.

### **3.5. Viestinnän kehittäminen**

Vanhusneuvoston tavoitteena on:

- seurata ikäihmisille suunnattua viestintää koskien hyvinvointialueen palveluja ja tehdä siihen kehittämissuunnitelmia
- laatia oma viestintäsuunnitelma sekä sopia viestintäkanavista ja viestinnän toteutuksesta

### **3.6. Hyvinvointialueen rakennushankkeiden suunnittelu**

Vanhusneuvosto seuraa erityisen tarkasti kahta ikääntyvälle väestölle tärkeää rakennushankkeen suunnittelua:

- Tikkurilan vanhustenkeskus
- Tikkurilan hyvinvointikeskus